

Всеукраїнський Собор. - 20.02.2022

Різкий виступ Зеленського до світових лідерів на Мюнхенській безпековій конференції

<https://sobor.com.ua/news/vistup-zelenskogo-a-myunkhenskii-bezpekovii-konferenciyi>

Пані та панове!

Два дні тому я був на Донбасі, на лінії розмежування. Юридично – між Україною й тимчасово окупованими територіями. Фактично – розмежування між миром та війною. Де з одного боку – дитячий садочок, а з іншого – снаряд, що влучив у нього. З одного боку – школа, з іншого – снаряд, що прилітає на шкільний двір.

А поруч – 30 дітей. Які йдуть... ні, не в НАТО, а на уроки, до школи. У когось – фізика. Знаючи її елементарні закони, навіть діти розуміють, наскільки безглуздо звучать заяви про те, що ці обстріли ведуться з боку України.

У когось – математика. Діти без калькулятора можуть порахувати різницю між кількістю обстрілів у ці три дні та згадками про Україну в цьогорічному Munich Security Report.

А в когось – історія. І коли на шкільному подвір'ї з'являється воронка від бомби, у дітей з'являється питання: невже світ забув свої помилки ХХ століття?

До чого призводять спроби умиротворення? Як питання «Навіщо вмирати за Данциг?» обернулося необхідністю вмирати за Дюнкерк і за десятки інших міст Європи та світу. Ціною в десятки мільйонів життів.

Це страшні уроки історії. Я лише хочу переконатися, що ми з вами читали одні й ті ж книжки. А отже, однаково розуміємо відповідь на головне питання: як так сталося, що у ХХІ столітті у Європі знову йде війна й гинуть люди? Чому вона триває довше, ніж Друга світова? Як ми дійшли до найбільшої безпекової кризи з часів холодної війни? Для мене як Президента країни, що втратила частину території, тисячі людей і біля кордонів якої зараз стоїть 150 тисяч російських військових, техніка й важке озброєння, так от, для мене відповідь очевидна.

Архітектура світової безпеки крихка, потребує оновлення. Правила, про які світ домовився десятки років тому, більше не працюють. Не встигають за новими загрозами. Не дієві для їх подолання. Це сироп від кашлю, коли потрібна вакцина від коронавірусу. Система безпеки повільна.

Вкотре дає збій. Через різні речі: егоїзм, самовпевненість, безвідповідальність держав на глобальному рівні. Як наслідок – злочини одних і байдужість інших. Байдужість, яка робить співучасником. Символічно, що я кажу про це саме тут. 15 років тому саме тут Росія заявила про намір кинути виклик глобальній безпеці. Чим відповів світ? Умиротворенням. Результат? Щонайменше – анексія Криму та агресія проти моєї держави.

ООН, яка має захищати мир і світову безпеку, не може захистити себе. Коли порушується її Статут. Коли один із членів Радбезу ООН анексує територію однієї із засновниць ООН. А Кримську платформу – формат, мета якого – деокупація Криму мирним шляхом і захист прав кримчан, сама ООН ігнорує.

Три роки тому саме тут Ангела Меркель сказала: «Хто підбере уламки світового порядку? Тільки всі ми разом». Аудиторія аплодувала стоячи. Та, на жаль, колективні овації не переросли в колективні дії. І зараз, коли світ говорить про загрозу великої війни, постає питання: а чи лишилося що підбирати? Архітектура безпеки у Європі та світі майже зруйнована. Пізно думати про ремонт, час будувати нову систему. Людство робило це двічі, сплативши надто високу ціну – дві світові війни. У нас є шанс зламати цю тенденцію, поки вона не стала закономірністю. І почати побудову нової системи до мільйонів жертв. Маючи давні уроки Першої і Другої світової війни, а не власний досвід можливої, не дай боже, третьої.

Я казав про це тут. І на трибуні ООН. Що у XXI столітті більше немає чужої війни. Що анексія Криму і війна на Донбасі – це удар по всьому світу. І це не війна в Україні, а війна у Європі. Казав на самітах і форумах. У 2019-му, 2020-му, 2021-му роках. Невже світ зможе почути мене у 2022-му?

Це вже не гіпотеза, але ще не аксіома. Чому? Потрібні докази. Вагоміші, ніж слова у твіттері чи заяви у ЗМІ. Потрібні дії. Саме світу, а не тільки нам.

Ми будемо захищати свою землю, маючи підтримку партнерів чи не маючи. Надають нам сотні одиниць сучасної зброї чи п'ять тисяч шоломів. Ми цінуємо будь-яку допомогу, але всі мають розуміти – це не благодійні внески, про які Україна має просити чи нагадувати.

Не благородні жести, за які Україна має низько вклонятися. Це ваш внесок у безпеку Європи та світу. Де Україна вісім років є надійним щитом. І вісім років стримує одну з найбільших армій світу. Яка стоїть уздовж нашого кордону, а не кордонів країн ЄС.

І «Гради» летіли в Маріуполь, а не у європейські міста. І після боїв у майже півроку зруйновано аеропорт у нас у Донецьку, а не у Франкфурті. І

гаряче завжди в Авдіївській промці – там було гаряче в останні дні, а не на Монмартрі. І жодна країна Європи не знає, що таке військові поховання щодня в усіх регіонах. А жоден європейський лідер – що таке регулярні зустрічі з родинами загиблих.

Хай там як, ми будемо захищати свою прекрасну землю – стоїть у нас на кордоні 50 тисяч, 150 чи один мільйон солдатів будь-якої армії. Щоб дійсно допомогти Україні, не потрібно казати, скільки їх – військових, техніки. Потрібно сказати, а скільки нас.

Щоб дійсно допомогти Україні, не треба постійно говорити тільки про дати ймовірного вторгнення. Ми будемо захищати свою землю і 16 лютого, і 1 березня, і 31 грудня. Нам набагато більше потрібні інші дати. І всі чудово розуміють, які.

Завтра в Україні – День Героїв Небесної Сотні. Вісім років тому українці зробили свій вибір, багато хто віддав за цей вибір життя. Невже через вісім років після цього Україна має постійно закликати до визнання європейської перспективи? З 2014 року Росія переконує, що ми обрали помилковий шлях, що у Європі нас ніхто не чекає. Хіба не Європа має постійно говорити й доводити діями, що це неправда? Хіба не ЄС має сьогодні сказати: наші громадяни позитивно ставляться до вступу України в Союз. Чому ми уникаємо цього питання? Хіба Україна не заслуговує на прямі чесні відповіді?

Це стосується й НАТО. Нам кажуть: двері відкриті. Але поки що стороннім вхід заборонено. Якщо не всі члени Альянсу хочуть нас бачити або всі члени Альянсу не хочуть нас бачити – скажіть чесно. Відкриті двері – це добре, але нам потрібні відкриті відповіді, а не роками незакриті питання. Хіба право на правду не входить до наших розширених можливостей? Найкращий час для неї – найближчий саміт у Мадриді.

РФ заявляє, що Україна прагне вступу до Альянсу, щоб повернути Крим силовим шляхом. Тішить, що слова «повернути Крим» з'являються в їхній риторичі. Але вони не уважно читали статтю 5 Статуту НАТО: колективні дії передбачені для захисту, а не нападу. Крим і окуповані райони Донбасу неодмінно повернуться до України, але тільки мирним шляхом.

Україна послідовно виконує Нормандські домовленості й Мінські. Їхній фундамент – беззаперечне визнання територіальної цілісності й незалежності нашої держави. Ми прагнемо дипломатичного врегулювання збройного конфлікту. Зауважу: виключно на основі міжнародного права.

То що ж насправді відбувається в мирному процесі? Два роки тому з президентами Франції, Російської Федерації, канцлером Німеччини ми домовилися про повномасштабне припинення вогню. І Україна ретельно

дотримується цих домовленостей. Ми максимально стримані на тлі постійних провокацій. Ми постійно вносимо пропозиції в межах «Нормандської четвірки» й Тристоронньої контактної групи. І що ми бачимо? Снаряди й кулі з того боку. Гинуть і зазнають поранень наші бійці та мирні громадяни, руйнується цивільна інфраструктура.

Останні дні стали особливо показовими. Сотні масованих обстрілів зі зброї, забороненої Мінськими домовленостями. Важливо також припинити обмежувати допуск спостерігачів ОБСЄ на ТОТ України. Їм погрожують. Їх залякують. Заблоковані всі гуманітарні питання.

Ще два роки тому я підписав закон про безумовний допуск представників гуманітарних організацій до утримуваних осіб. Але на тимчасово окупованих територіях їх просто не пускають. Після двох обмінів полоненими цей процес заблоковано, хоча Україна передавала погоджені списки. Каткування й нелюдські тортури у сумнозвісній тюрмі «Ізоляція» в Донецьку стали символом порушення прав людини.

Відкриті нами в листопаді 2020 року два нові КПВВ у Луганській області так і не запрацювали – і тут бачимо відверту обструкцію під надуманими приводами.

Україна робить усе можливе, аби зрушити обговорення і політичних питань. У ТКГ, у Мінському процесі лежать наші пропозиції – драфти законів, але все заблоковано – ніхто про них не говорить. Україна вимагає негайно розблокувати переговорний процес. Але це не означає, що пошуки миру обмежені виключно ними.

Ми готові шукати ключ до закінчення війни в усіх можливих форматах і майданчиках: Париж, Берлін, Мінськ. Стамбул, Женева, Брюссель, Нью-Йорк, Пекін – мені не важливо, у якій точці світу домовлятися про мир в Україні.

Не важливо, за участю чотирьох країн, семи чи ста, головне, щоб серед них були Україна та Росія. Що дійсно важливо – це розуміння, що мир потрібен не лише нам, мир в Україні потрібен світу. Мир і відновлення цілісності у міжнародно визнаних кордонах. І тільки так. І сподіваюся, ніхто не думає про Україну, як про зручний і вічний буфер між Заходом і РФ. Цього не буде ніколи. Цього ніхто не допустить.

Інакше – хто наступний? Держави НАТО змушені будуть захищати одна одну? Хочеться вірити, що Північноатлантичний договір і стаття 5 будуть дієвішими, ніж Будапештський меморандум.

За відмову від третього у світі ядерного потенціалу Україна отримала гарантії безпеки. Тієї зброї у нас немає. Безпеки у нас немає також. Немає й

частини території нашої держави, що за площею більша, ніж Швейцарія, Нідерланди чи Бельгія. А головне – немає мільйонів наших громадян України. Усього цього немає.

А отже – дещо є. Це право – право вимагати перейти від політики умиротворення до забезпечення гарантій безпеки та миру.

З 2014 року Україна тричі намагалася скликати консультації держав – гарантів Будапештського меморандуму. Тричі – безуспішно. Сьогодні Україна зробить це вчетверте. Я як Президент – уперше. Але і Україна, і я робимо це востаннє. Я ініціюю проведення консультацій у межах Будапештського меморандуму. Скликати їх доручено міністру закордонних справ. Якщо вони знову не відбудуться або за їх результатами не буде гарантій безпеки для нашої держави, Україна матиме повне право вважати, що Будапештський меморандум не працює і всі пакетні рішення 1994 року поставлені під сумнів.

Також я пропоную в найближчі тижні скликати саміт держав – постійних членів Радбезу ООН за участю України, Німеччини та Туреччини з метою розв'язання безпекових викликів у Європі. І напрацювання нових, дієвих безпекових гарантій для України. Гарантій сьогодні, поки ми не є членом оборонного Альянсу. І фактично перебуваємо в сірій зоні – у безпековому вакуумі.

Що ще ми можемо зробити зараз? Продовжити дієво підтримувати Україну, її обороноздатність. Надання Україні чіткої європейської перспективи, наявних для країн-кандидатів інструментів підтримки, чітких і осяжних часових меж вступу в Альянс.

Підтримати трансформації в нашій країні. Створити для України Фонд стійкості та відновлення, програму ленд-лізу, постачання новітніх озброєнь, техніки, обладнання для нашої армії – армії, яка захищає всю Європу.

Виробити ефективний пакет превентивних санкцій для стримування агресії. Гарантувати енергетичну безпеку України, забезпечити її інтеграцію в енергетичний ринок ЄС, коли Nord Stream 2 використовується як зброя.

Всі ці питання потребують відповідей

І поки замість них – тиша. І поки буде тиша – тиші не буде на сході нашої держави. Тобто – у Європі. Тобто – у цілому світі. Сподіваюся, це вже нарешті розуміє весь світ, розуміє Європа.

Пані та панове!

Я дякую всім державам, які сьогодні підтримали Україну.

І словом, і деклараціями, і конкретною допомогою. Тим, хто сьогодні на нашому боці. На боці правди й міжнародного права. Я не називаю вас поіменно – не хочу, щоб деяким іншим країнам було соромно. Але – це їхня справа, це їхня карма. І це на їхній совісті. Щоправда, не знаю, як вони зможуть пояснити свої дії двом убитим і трьом пораненим вже сьогодні в Україні солдатам.

А головне – трьом дівчаткам із Києва. Одній – десять, другій – шість, третій – всього рік. Сьогодні вони лишилися без батька. О 6-й годині ранку за центральноєвропейським часом. Коли український розвідник, капітан Антон Сидоров загинув унаслідок обстрілу з артилерійської зброї, що заборонена Мінськими угодами. Я не знаю, про що саме він подумав у останню мить свого життя. Він точно не розумів, яка адженда потрібна комусь для зустрічі, щоб закінчити війну.

Але він точно знає відповідь на питання, яке я озвучив на початку. Він точно знає, хто з нас бреше.

Вічна пам'ять йому. Вічна пам'ять усім загиблим сьогодні й за роки війни на сході нашої держави. Дякую.